

L'impost del cadastre a Santa Eulàlia

Sovint sentim queixes pels nous impostos que apareixen, ja siguin de caràcter municipal, ja siguin estatals. Prou famós s'ha fet l'impost sobre la renda i aviat ho seran d'altres de tipus «europeu». Les qüestions tributàries han estat sempre conflictives i sobretot en els seus inicis. Aquesta situació és la que es va donar a Catalunya l'any 1716 quan després de la desfeta de l'onze de setembre de 1714 quedaven suprimides les institucions autònomes catalanes i alhora s'exigia aquest nou impost anomenat Cadastre.

Si a nivell polític Felip V.^è pretenia aconseguir la uniformitat de tot l'Estat espanyol, a nivell econòmic per comptes d'implantar arreu la munió de tributs castellans («alcabalas, cientos, millones») n'imposava un de sol que equivaldria a tots aquells junts (això es va portar a terme a Aragó, València, Mallorca i Catalunya). El Cadastre, tot i que va comportar una resistència lògica en un principi, ja que mai els habitants del Principat havien contribuït tant a la Corona, a la llarga va canviar l'opinió per la racionalitat que suposava pagar segons el que hom té i produeix.

L'impost tenia dues varietats, la que requeia sobre els béns immobles (cases i terres), dita «reial», i la que s'aplicava als individus (al seu treball) dita «personal», més tard també apareix l'industrial.

Per a poder dur a terme el cobrament del tribut era necessària una informació exhaustiva de cadascuna de les propietats. Així la terra es va classificar en 32 classes segons la seva qualitat, començant per la de regadiu de 1.ª fins arribar a la menys productiva. Es pagava en funció de la quantitat i qualitat.

Aquesta introducció ens serveix per entendre la importància del fet històric així com per a comprendre la quantitat d'informació que es pot treure de la documentació del cadastre destinada a conèixer la situació socio-econòmica del nostre poble. Una anàlisi completa sobre els diferents cadastres significaria elaborar un treball llarg i dens que no s'adequaria a aquestes planes, per això ens limitarem a fer unes observacions generals sobre el cadastre de l'any 1758, i encara només sobre els totals pagats.

Primerament constatem que apareixen 115 contribuïdors, que no vol dir que es tracti exactament del nombre de cases del poble, ja que també hi compten aquells que sense ésser de Sta. Eulàlia hi tenen terres o cases; les del poble no deuriem passar d'un centenar. Com a curiositat diguem que apareixen també com a contribuïdors els monjos de la Cartoixa de Montalegre i la casa del Comú, és a dir les propietats del Consell de la Baronia.

Si no ens és possible amb aquest espai fer la comparació amb algun cadastre anterior o posterior per a poder veure l'evolució de la propietat al llarg d'uns anys, sí que ens adonem del repartiment de la terra en el poble i del tipus de conreus que s'hi feien.

Pel que fa a la distribució de la propietat ens adonem que hi ha una gran quantitat de petits i mitjans propietaris que serien aproximadament un 86 % de la població i una quantitat força reduïda de grans propietaris, un 14 % del total. Aquest petit nombre de grans terratinents paguen un 50 % del total que contribueix el poble (14.564 lliures). Els percentatges en funció del què es paga són